

Látók és világtalanok világa – a gyermekrajzokról –

Most vagyok abban a helyzetben, amikor az ember úgy érzi, hogy tárgyáról csak sátnya dadogással képes beszélni. Mert miképpen veheti magának a bátorságot egy látó, hogy a világtalanok világáról beszéljen? Hiszen azt a „láthatatlanságot” nem tapasztalta, mert nem tapasztalhatta meg. Pedig, mint a rajzok is bizonyítják, számunkra is létezik egy látványszerűségben megragadható világ. Érzékelhető, s ezek szerint megtapasztalható, mindezek következtében kivetíthető. Nem a színekés formák komponáltságában, hanem az érzékelés finomságában. Ez valószínűleg azzal a kifinomultsággal azonosítható, amit a világtalanok

különös érzékelésével kapcsolatban ír le a szaktudomány, mondván – s ez alighanem közismert dolog –, hogy a látás nélküli világban különösen kifinomulnak az egyéb érzékelések. Szaglás, hallás, tapintás például.

Voltaképpen azonban erről sem tudok igazán szólni – mármint a világtalanok különös világáról, arról, hogy melyik érzékszerv vagy mely érzékszervek helyettesíthetik a látáshiányt –, itt és most csupán annyit merek leírni, hogy rajzaik láttán – nem szégyenlem – különös elérzékenyülést vett rajtam erőt. Mert ki meri, ki merészelheti azt mondani, hogy bárki érzékelésében, mozgásában, értelmi képességeiben – egyáltalán a külvilág apperceptiálásában – sérült ember kevesebb, kisebb, csenevészebb emberségű lenne, mint úgynevezett „ép” társai. S ha arra gondolok, hogy nem csekély a száma azoknak, akik így vélekednek, a düh és a méreg keveredik föl bennem. A megalázottságé, mert ezzel a véleménnyel engem – a humanitás teljességében hívót – ugyanúgy megsértének, mint úgynevezett „sérült” embertársaimat.

Az ember tisztaságának avagy tisztátalanságának hordozója ugyanis a lélek.

A lélek és a gondolkodás. Ezért hát bátran merem leírni: éppenhogy ők, a megkülönböztetők a sérültek, a csenevészebb emberségűek.

S kettős gondolatmenet lezárásaképpen és természetesen a rajzok láttán annyit még, hogy ezek a világtalan gyermekek a *lelkükkel látnak*.

„Madár” – írhatja például rajzára tanárnőjével *Völcsei Rózsi*. És az valóban madár. Madár, olyan, amilyenek ő látja. Mert lát. Mert hallja a szárnyak suhogását, és a hallást leképezi. A szó szoros értelmében. Láthatatlan világából látható világot varázsol. Persze az ő láthatatlan világa csak a mi számunkra az. Merthogy ő azt látja – világtalanul – amit mi nem lát(hat)unk. S úgy tűnik, hogy az ő – és társai – érzékelhetetlen világa sokkal inkább élhető, mint amit mi, úgynevezett „látók”, megteremtettünk magunknak.

S ez a kapcsolja össze, ez rokonítja a világtalan gyermekek rajzait látó társaikkal.

Mert – bár az utóbbiak számunkra konkretizálható formákat képviselnek – gyermeki tisztaságuk és még romlatlan képzelőerejük révén azok mégis csudálatosan valóságfelettiek. Igen, mert – akárcsak világtalan társaik – ők még birtokában vannak a belső látás képességének, annak amit mi, felnőttek titokban mindegyre visszasóvárunk.

Erdős János

